

RoBy Семейният Робот

ANGRY	ASK FRIENDSHIP	ASK FOR HELP	BE COURAGEOUS	UNDERSTAND
ISOLATE YOURSELF	ASK AN ADULT	HELPFULL	JOY	PLAY
CRY	SPEAK WITH FRIENDS	START	SMILE	HARMFUL
TO BE NICE IS FOR SPECIAL PEOPLE	I AM DIFFERENT AS WELL	EXPLAIN	BE CALM	CARE
JOKING	BE STRONG	AVOID	SUPPORTIVE	FEAR

Оваа игра е дизајнирана да помогне во спречување на малтретирање кај деца на возраст од 6 до 12 години. Исто така, играта може да се користи за намалување на насилните однесувања во детските групи во училишната средина. Со играње на играта, децата ќе научат да соработуваат и да се справат со тешките ситуации кои можат да се појават во ситуација на малтретирање.

Играта треба да се игра под надзор на наставник или друго возрасно лице кое може да обезбеди водство и поддршка за време на играта. Препорачливо е наставникот/возрасниот да не интервенира во самата игра. Нивната поддршка ќе биде за поставување на играта, за објаснување на зборот напишан на листовите од играта и за дискусии. Наставникот/возрасниот не дозволува да дава совети или идеја за тоа како ќе се движи роботот.

Играта може да ја играат од 4 до 6 деца или од 4 до 6 тима од 2 деца. Важно е да се нагласи дека **оваа игра е игра за тимска работа** . На едно дете нема да му биде дозволено да го игра роботот без согласност на другите.

Целта **на играта** не е победа, туку да го води RoBy и **да ја реши потрагата** . Следствено, нема победници или губитници.

Ресурси

- 1 едукативен робот (Cyber Robot), способен да се движи по команда на корисникот. *Ве молиме внимателно прочитајте го упатството за употреба на роботот за да научите како да го движите роботот!*

- 1 мобилен телефон Андроид, со инсталирана апликација за робот . (*Ова важи само за некои модели*)

- Доволно место на подот за да го инсталирате полето за игра.

- 25 листови хартија во боја со големина А4. 6 x4 различни бои и 1 бела, испечатени на двете страни со следните термини:

Карти:

1. СТАРТ. Ова е белата хартија. Ќе се користи во средината на играта табла.
2. БИДИ СИЛНИ (напред). Кога некој ве малтретира, важно е да не покажувате страв и, смирено, да објасните дека сте исти (назад).
3. ОБЈАСНИ (пред). Секој пат кога ќе се соочите со насилник, не плачете, не бегајте. Објаснете му на насилникот вашата ситуација (назад).

4. ДИСКУСТИРАЈ СО ПРИЈАТЕЛИ (напред). Кога ќе станете тажни затоа што некој ве малтретира, раскажете им на вашите пријатели, разговарајте со нив и побарајте поддршка од нив (назад).
5. ШТЕТЕН (напред). Секоја форма на малтретирање е штетна. Наместо да кажувате лоши зборови или да се однесувате агресивно, не можете ништо или обидете се да најдете убави зборови. Дури и тебе може да те повреди некој друг (назад).
6. РАЗБИРА (пред). Дури и ако некој изгледа поинаку од вас, обидете се да разберете зошто. Речиси секогаш, можете да научите дека некој различен може да ви биде многу добар пријател (назад).
7. ИГРАЈ (напред). Во секое време е подобро да си играте со другите деца наместо да ги малтретирате (назад).
8. БЕСНИ (напред). Нормално е да се чувствувате лути кога некој ве малтретира. Сепак, подобро е да земете длабок здив, да се смирите и мирно да се справите со ситуацијата (назад).
9. БИДИ МИРЕН (напред). Насилникот може да биде задоволен кога ќе ве налути, исплаши или тажи. Можете да надвлаете кога сте смирени, без да бидете во одбрана.
10. НЕГА (напред). Кога ќе видите дека друго дете е малтретирано, бранете го и грижете се за нејзините/неговите емоции и чувства. Ако ситуацијата со малтретирање била со физичко насилство, можеби ќе треба да се води сметка за модринки или други мали повреди (назад).
11. ПЛАЧИ (напред). Иако е нормално да плачете кога друго дете ве малтретира, обидете се да останете смирени. Исто така, ако видите друго дете како малтретирано, обидете се да се приближите до неа/него, бранете се и смирате се (назад).
12. БИДЕТЕ ХРАБРИ (напред). Многу често, насилникот сака да ве исплаши. Со тоа што сте храбри и не губејќи ги нервите, можете да го обесхрабрите насилникот (назад).
13. НАСМЕВКА (напред). Ако некој ве малтретира, одговорете со насмевка. Подобро е отколку да се биде вознемирен или насилен (назад).
14. ИЗОЛИРАЈТЕ СЕ (напред). Кога сте малтретирани, не се изолирајте. Побарајте помош од наставникот или родителите, разговарајте со пријателите (назад).

15. РАДОСТ (напред). Наместо да малтретирате друго дете, можете да си играте заедно. Споделувањето на радосни моменти е подобро за сите (назад).
16. ПРАШАЈ ВОЗРАСЕН (напред). Секој пат кога некој ве малтретира, побарајте помош и поддршка од возрасен: наставник или претпоставен, вашите родители или роднини. Исто така, можете да контактирате дури и со Детската заштита (назад).
17. ПОМОШ (напред). Најдобар пристап кога сте малтретирани е да побарате помош од возрасен или од вашите пријатели. Ако вие друго дете е малтретирано, помогнете му/и, дури и бранејќи се од насилникот. (назад)
18. И ЈАС СУМ РАЗЛИЧЕН (напред). Ако кажувате лоши зборови или имате агресивно однесување кон другото дете само затоа што претпоставувате дека детето е различно на кој било начин, помислете дека и вие сте различни. Да се биде различен не е причина за малтретирање или за малтретирање (назад).
19. ПОБАРАЈ ПОМОШ (напред). Кога некој малтретира, кажете му на наставникот или претпоставениот, на вашите родители или роднини, на вашиот пријател или дури барате помош за заштита на децата. Ако признаете или знаете дека друго дете е малтретирано, побарајте помош од наставник или претпоставен, од вашите родители или роднини, па дури и побарајте помош за заштита на децата (назад).
20. ПРАШАЈ ПРИЈАТЕЛСТВО (напред). Наместо да малтретирате друго дете, подобро е да побарате пријателство. Можете да играте заедно, можете да учите заедно, да поминете добро заедно (назад).
21. СТРАВ (напред). Може да се плашите кога некој ве малтретира. Сепак, секој пат обидете се да бидете мирни, да размислувате и да разговарате со насилникот. Стравот нема да ви помогне. Од друга страна, ако сакате да предизвикате страв кај другото дете, добро е да знаете дека можете да се покажете посилни со тоа што ќе бидете пријатели (назад).
22. ШЕГУВАЊЕ (напред). Еден од најубавите делови од детството е шегата и забавата. Сепак, секогаш е подобро да се шегува меѓу пријателите, наместо да се шегува со некој друг или, уште најлошо, да се користи шегата за да се повредат чувствата на некој друг (назад).
23. ПОДДРШКА (напред). Кога ќе видите дека колешката или кое било дете е тажно или малтретирано, одете кај неа/него и пружете му ја вашата поддршка. Лесно е да се даде поддршка и можеби ќе имате, во замена, одличен пријател (назад).

24. ДА СЕ УБАВ Е ЗА ПОСЕБНИ ЛУЃЕ (напред). Секој може да биде насилник, но само посебни луѓе можат да бидат добри со секого. Многу е лесно, исто така, да се биде убаво. Доволно е да избегнувате да бидете груби, навредливи или агресивни (назад).
25. ИЗБЕГНЕТЕ (напред). Ако сте малтретирани, вашата прва реакција може да биде да го избегнете насилникот. Добро е краткорочно, но подобро е ако побарате поддршка од наставник или претпоставен, од вас родители или роднини, од вашите пријатели или дури и од Детската заштита.

Поставување на играта

1. Внимателно прочитајте ги овие Упатства.
2. Монтирајте го роботот, според упатствата во упатството за употреба. Можете да ги вклучите вашите ученици. Тоа е забавно!
3. Инсталирајте го Cyber Robot на телефон и проверете дали работи. (подобро е да ги направите сите проверки пред да ја започнете играта). (*Тој аплицира за одредени модели на работи*)
4. Наредете ги листовите хартија на подот во матрица од 5x5 листови (како на сликата подолу). Не е важно да се задржи некое друго специфично правило за нивно уредување. Секој пат кога се игра играта, листовите хартија може да се подредат на различен начин.
5. Ставете го роботот на листот СТАРТ. Повторно проверете дали роботот може да се води преку телефонот (*ова важи за одредени модели на работи*).
6. Направете група од 4 до 6 ученици или неколку групи од по 2 ученици. Секое движење на роботот може да биде возможно само по **заедничка одлука на групата** .

ЗАБЕЛЕШКА: Некои модели на работи може да се движат откако ќе се програмираат со хардверските копчиња. Овие модели немаат апликација за телефон/таблет. Упатство за тоа како да програмирате робот да се движи може да најдете во упатството за употреба на роботот. За работи со апликација за мобилни/таблет, користете ја функцијата Програмирање на апликацијата.

ANGRY	ASK FRIENDSHIP	ASK FOR HELP	BE COURAGEUS	UNDERSTAND
ISOLATE YOURSELF	ASK AN ADULT	HELPFULL	JOY	PLAY
CRY	SPEAK WITH FRIENDS	START	SMILE	HARMUFULL
TO BE NICE IS FOR SPECIAL PEOPLE	I AM DIFFERENT AS WELL	EXPLAIN	BE CALM	CARE
JOKING	BE STRONG	AVOID	SUPPORTIVE	FEAR

Играње на играта

1. Самата игра може да се игра на многу начини, во зависност од:

- возраста на учениците,
- Ситуацијата(ите) на малтретирање може да биде всушност присутна во класот/меѓу учениците
- способностите за читање и разбирање на учениците
- општата динамика на учениците во класата

2. Секој круг од играта е потрага за решавање на силеџиска ситуација. Ова упатство за употреба прикажува само неколку сценарија за играње. Наставниците можат да развијат сопствени сценарија според специфичната ситуација во училницата/меѓу учениците.

3.Примери на сценарија за игра

3.1.Малтретирање по основ на економска состојба

Сиромашно момче е малтретирано поради облеката, чевлите и другите школки облеку. Секој ден, мала група соученици му кажуваат лоши зборови, го удираат, ги фрлаат работите на момчето на под и слично. Момчето секој ден плаче, тажно е и никој не му помага.

Наставникот ќе побара од учениците да идентификуваат 5 хартиени листови каде што роботот треба да се движи за да добие најголема поддршка на сиромашното момче. Наставникот ќе подвлече дека последниот потег на роботот треба да биде на лист хартија на работ од таблата за игра.

По почетокот на играта, наставникот нема да интервенира во играта! Наставникот може само да им помогне на учениците да разберат концепт напишан на хартија или да го програмираат движењето на роботот. Наставникот нема да предложи движење на роботот.

Учениците ќе го програмираат движењето на роботот од лист хартија до лист хартија.

За секој потег треба да одлучи целата група ученици. Наставникот не треба да интервенира во процесот на одлучување.

За учениците со помали способности за читање, наставникот ќе го чита само она што е напишано на предната страна на листовите, без никакво друго објаснување.

Кога групата ќе донесе одлука, еден ученик ќе го забележи на хартија редоследот на движењата, а потоа ќе го водат роботот да се движи по одредените листови. Наставникот може да интервенира само за да им помогне на учениците да прочитаат што е напишано на задниот дел од листот хартија.

Играта ќе заврши по последниот потег на роботот.

Кога играта ќе заврши, наставникот ќе побара од учениците да објаснат зошто тие избрале да го поместат роботот на листовите хартија и зошто го избрале редоследот што го избрале.

Потоа, еден ученик ќе го сврти/преврти листот хартија над кој роботот се пресели со задната страна нагоре. Со листот со задните страни нагоре, наставникот дополнително ќе го објасни значењето на текстот на секој лист хартија и ќе разговара со учениците.

3.2. Малтретирање врз основа на физички карактеристики на една личност

Еден ден, една девојка со плаши на лицето и на рацете е префрлена на клас. Нејзиниот изглед не е вообичаен и малкумина ученици во одделението почнаа да се шегуваат на неа, да и

кажуваат лоши зборови и да одбиваат кога сака да се приклучи на групата за време на паузата. По две недели девојката многу се растажи, останува сама и многу често плаче.

Претходните правила за играње се исти. Меѓутоа, овој пат наставникот ќе побара од учениците да го преместат роботот од еден на друг лист хартија, без прескокнување преку листови.